

Kirjoitan kirjaa ”Hybridisodankäynti viranomaisyhteistoiminnan haastajana” ja aihe liittyy siihen. Luennoin aiheesta myös syksyn valtakunnallisilla maanpuolustuskursseilla, alueellisilla maanpuolustuskursseilla, väestönsuojelun perinnepäivänä ja nyt Kunnallistieteen päivillä tavoitteena saada reflektiota ja testata hybridisodankäynnin mallia eri näkökulmilta.

Sotataito, tarkennettuna sovellettu taktiikka, ei pohdi sotia tai niiden syitä, vaan sodankäyntiä. Vaikka hybridisodankäynnin uutuudesta tai jopa olemassaolosta ylipäätään käydään perustutkimuksessa, strategiassa ja politiikassa kovaakin keskustelua, käytän termiä pohjana. Tähän tarkoitukseen Naton vuonna 2015 julkaisema malli on osoittautunut parhaaksi lähtökohdaksi, jota tutkimuksessani täydennän. Kotimaisesta tutkimuksesta suosittelen perehtymään artikkeliin Cederberg, Aapo ja Eronen Pasi: *How can Societies be Defended against Hybrid Threats?* joka on laadittu Geneven GDSP:lle (september 2015 No.9).

Hybridisodankäynnin voidaan Naton mallin mukaisesti katsoa koostuvan kahdeksasta osasta: taloudellisesta, kyber-, diplomaattisesta ja informaatiovaikuttamisesta, kansallisten kiistojen käyttämisestä ja jopa aseellisten ryhmien tukemisesta sekä erikoisjoukkojen ja sotilaallisten keinojen käytöstä. Se, missä vaiheessa ylitetään sodankäynnin kynnyks tai ylitetäänkö sitä lainkaan, on hybridisodankäynnissä kiinnostava tutkimuskohde: optimitalanteessa hyökkääjä toteuttaa suunnitelmallista operaatiota kun puolustaja vasta pohtii, vaikutetaanko häneen tahallisesti.

Suomessa yleisjohtovaltaa käyttää pääministeri tai puolustustilassa presidentti. Ministeriöt ja keskusvirastot vastaavat kukin omasta sektoristaan niin sanotulla johtoviranomaismallilla. Alueetasolla on turvallisuuden koordinoitavia erityisesti aluehallintovirastolla. Mutta voidaan perustellusti väittää, että kunnan johtaja on pääministeristä seuraava yleisjohtaja, joka vastaa hybridipuolustuksesta kuntalaisilleen. Esitelmäni pureutuu tähän rooliin.

Kunta on vastuussa kuntalaisten perustoimeentulosta ja terveydestä sekä keskeisestä osasta kuntalaisille kriittistä infrastruktuuria. Kunnalla on erityinen rooli myös informaatiopuolustuksessa, jossa opettajilla ja muun muassa kodinhoitajilla on avainrooli. Myös kansallinen yhteinäisyys syntyy ruohonjuurilla. Hybridipuolustuksen tärkein käsite on tutkimukseni mukaan resilienssi, joustava kestävyys paitsi sietää myös toipua vaikuttamisesta entistä vahvempana.

Kansalaisosallistumisessa haastan kuulijat siviilivastarinnan mallilla, jonka Liettua otti oman hybridipuolustuksensa käyttöön alkuvuodesta 2015. Mallia on harkittu myös Suomessa 1970-luvun alussa ja 1. Parlamentaarinen puolustuskomitea (1971) suosittikin sen käyttöönottoa, mutta asia raukesi. Perinteinen ajatus siviilivastarinnasta vasta kun maa on vallattu, korvautuu hybridisodankäynnissä sillä, ettei pääosassa edellä kuvattuja vaikutuksia ole rajoja, tai jos olisi, ne on jo globaalissa maailmassa ylitetty.

Yhteystiedot: Sotilasprofessori Mika Hyytiäinen, Suomalainen sotataito, Maanpuolustuskorkeakoulu (mika.hyytiainen@mil.fi).